

Datum

2016-03-07

Diariernr (åberopas)

A501.869/2015

Saknr

000

Er referens

Ku2015/02403/K
LPolismyndigheten
RättsavdelningenKulturdepartementet
103 33 STOCKHOLM

Riksantikvarieämbetets rapport Översyn av regelverket om kulturföremål

Polismyndigheten har utifrån sitt brottsbekämpande perspektiv följande synpunkter på rapporten.

Förslaget om införande av en generell bestämmelse i 5 kap. 1 § kulturmiljölagen (1988:950) som innebär att kulturföremål som i övrigt uppfyller angivna krav på ålder och värde är tillståndspliktiga först när föremålet har varit i Sverige i minst 75 år kan ge upphov till vissa problem i polisens utredningsverksamhet. Ett sådant kriterium torde kunna komma att medföra att när ett tips eller en anmälan om misstänkt olaglig utförsel kommer in måste polisen alltid initialt klargöra hur länge föremålet har varit i Sverige innan någon annan åtgärd kan vidtas. Polis och åklagare kan inte sällan behöva agera snabbt vid misstanke om illegal utförsel och momentet att utreda hur länge det aktuella föremålet har funnits i Sverige kan orsaka fördröjningar i utredningen av sådana ärenden. Utredningen kan också kräva tillgång till specialistkompetens som inte alltid finns hos Polisen. Motsvarande problematik finns redan idag beträffande föremål som har tillverkats utomlands.

En fråga som uppkommer vid utredningen av misstänkta fall av illegal utförsel är om den föreslagna 75-årsperioden ska tillåtas ha varit avbruten under en kortare eller längre tid eller om kravet innebär att det ska vara fråga om en sammanhängande period på 75 år som dessutom ska vara de senaste 75 åren. T.ex. kan ett föremål som tillverkats i Sverige och sedan funnits i landet under 50 år därefter ha sålts och förts ur landet under 25 år för att därefter ha återförts till Sverige och efter en tid återigen ha förts utomlands osv. Ska föremålet då omfattas av den nya bestämmelsen i kulturmiljölagen eller inte ?

I Riksantikvarieämbetets rapport föreslås vidare en generell höjning av den värdegräns som gäller för att ett kulturföremål ska omfattas av bestämmelserna i kulturmiljölagen och kulturmiljöförordningen. För exempelvis möbler och speglar som tillverkats i Sverige föreslås en höjning från ingen värdegräns alls till 40 000 kronor. Som saken får förstås har Riksantikvarieämbetet när det

2016-03-07

A501.869/2015

gäller den nämnda kategorin då också gjort bedömningen att föremål med ett värde under 40 000 kronor inte kan anses ha stor betydelse för det nationella kulturarvet och att det följaktligen inte heller finns något behov av att kunna använda sig av EU:s direktiv 2014/60/EU för att återföra sådana föremål (jfr. rapporten s. 23).

Med anledning av den beskrivning som återfinns i rapporten under bl.a. avsnitt 3.5 respektive 4.1 vill Polismyndigheten framhålla att det finns indikationer från olika håll om att det idag pågår en omfattande olaglig utförsel av antika föremål från Sverige. Det är högst sannolikt att det beträffande föremål som på förhand kan förväntas bli nekade tillstånd till utförsel aldrig görs någon ansökan om tillstånd om incitamentet till illegal utförsel, ekonomiskt eller annat, är tillräckligt starkt. Sedd mot den bakgrunden kan argumentationen i rapporten för att utifrån den faktiska tillämpningen av utförselreglerna hos tillståndsmyndigheterna i dagsläget genomföra en höjning av värdegränserna inte sägas vara helt övertygande.

Polismyndigheten tillstyrker förslaget om att inrätta ett offentligt register över avslagna ansökningar om utförsel. Det bör dock framhållas att med hänsyn till vad som anförts ovan om att det finns starka indikationer på att det sker en omfattande illegal utförsel från Sverige kan det befaras att ett sådant register endast kommer att innehålla uppgifter om en mindre del av de föremål som kan antas vara av intresse att bevaka.

Detta yttrande har beslutats av juristen Charlotta Lokrantz Sandberg efter fördragning av juristen Lars Stark.

POLISMYNDIGHETEN

Charlotta Lokrantz Sandberg

Lars Stark

Kopia till

Justitiedepartementet (PO)
Arbetsstagarorganisationerna
Rikspolischefens kansli